Beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme

Norddjurs Kommune
2025

Er du bekymret for, at en person er involveret i ekstremisme?

Så kontakt Infohus Norddjurs. Se hvordan i vedhæftet action guide

Det er desuden muligt at kontakte den nationale hotline mod radikalisering på: 4174 9090.
Åben dagligt kl. 08:00-22:00.

I tilfælde af akutte bekymringer eller situationer, hvor borgeres sikkerhed er i fare, skal der tages direkte kontakt til politiet på 112.

Indhold

1. Introduktion ... 3

1.1 Kommunens vision og formål for forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme ... 3

1.2 Mål ... 5

1.3 Ansvar og opfølgning ... 5

1.4 Definitioner og bekymringstegn ... 5

2. Organisering og samarbejde ... 7

2.1 Organisering ... 7

2.2 Infohus-samarbejdet ... 8

2.3 Infohus Norddjurs ... 8

2.4 Procedure for modtagelse og håndtering af bekymring vedr. ekstremisme ... 9

2.5 Infohus netværk ... 10

3. Indsatser ... 10

4. Kommunikation og opkvalificering ... 12

4.1 Formidling ... 12

4.2 Opkvalificering ... 12

4.3 Informationsstrategi i akutte situationer ... 13

1. Introduktion

1.1 Kommunens vision og formål for forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme

Indsatsen mod radikalisering i Danmark startede i 2009 med det formål at forebygge radikalisering af børn, unge og voksne flygtninge, indvandrere, etniske danskere – såvel politisk som religiøst - og derved fremme tryghed og trivsel.

Indsatsen hviler værdimæssigt på Norddjurs Kommunes integrationspolitik, hvor der er fokus på aktivt medborgerskab hvilket vil sige, at borgerne har medansvar og er en del af løsningen.

Indsatsen følger dermed visionen fra Norddjurs Kommunes integrationspolitik:

"At flygtninge, indvandrere, etniske danskere hurtigst muligt bliver selvforsørgende og opnår et velfungerende familieliv"

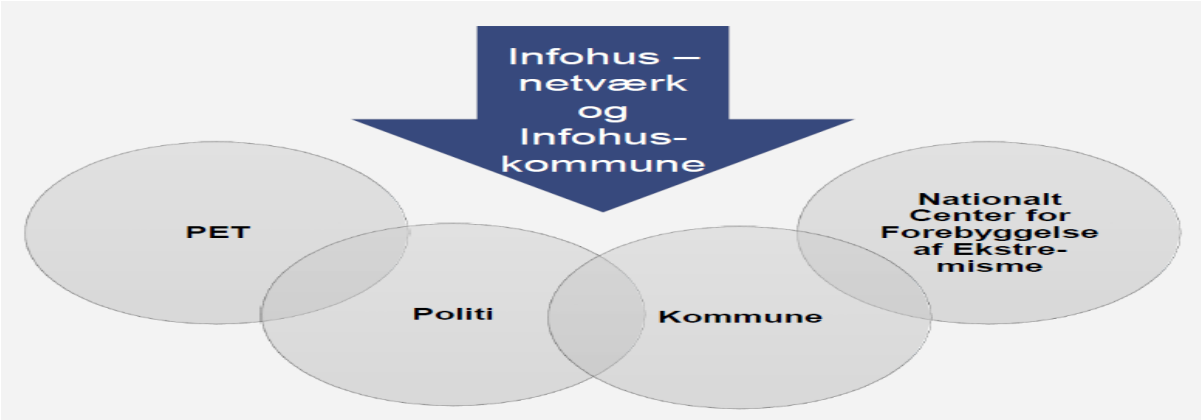
Med Barnets lov blev det med virkning fra 1. april 2024 lovpligtigt for alle kommuner, at have et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme blandt børn, unge og deres familier.

Den danske tilgang til at forebygge ekstremisme tager udgangspunkt i, at ekstremisme har mange forskellige negative konsekvenser. Ikke alene forårsager ekstremisme terrorhandlinger, vold, trusler, hærværk og andre hadmotiverede forbrydelser, men ekstremisme kan ligeledes skade menneskers sociale trivsel og demokratiske dannelse.

Derfor er der flere forskellige lovgivninger, som forpligter myndighederne og begrunder en forebyggende indsats:

- Straffeloven og anden lovgivning på justitsområdet skal hindre terror og andre ulovlige handlinger.
- Den sociale lovgivning skal sikre borgernes trivsel, udvikling og selvstændighed.
- Skole- og uddannelseslovgivning skal sikre trygge undervisningsmiljøer og dannelse af eleverne til et samfund med frihed og folkestyre.

Disse forskellige lovgivninger og begrundelser for at forebygge, indebærer et bredt tværsektorielt samarbejde mellem forskellige myndigheder, både på lokalt, regionalt og nationalt plan.

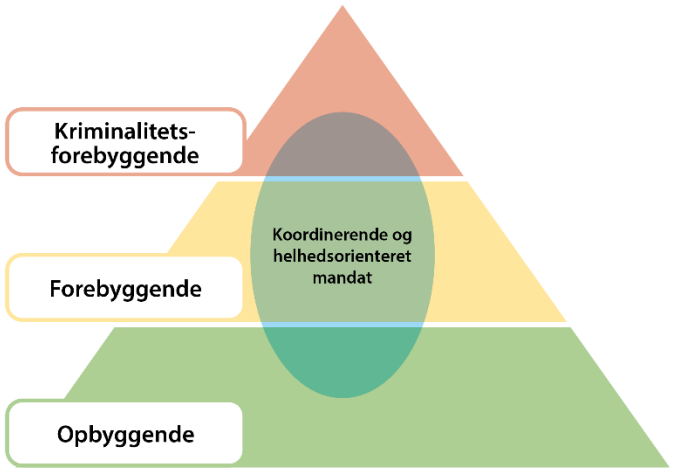

Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.

Radikalisering ses som et fænomen, der kan optræde i ekstremistiske politiske og religiøse miljøer. Diskrimination anses som en betydende del af vækstgrundlaget for radikalisering. Der tages derfor i indsatsen, for så vidt angår vækstgrundlaget, afsæt i:

- At oplevelse af diskrimination og manglende oplevelse af medborgerskab er en af flere faktorer, der kan føre til radikalisering.
- At forebyggelse af radikalisering i Norddjurs Kommune også omfatter en aktiv indsats mod diskrimination. Radikalisering er en risikofaktor på linje med eksempelvis skolefravær, misbrug eller kriminalitet.

Kommunens vision for forebyggelse af ekstremisme udvikles derfor med udgangspunkt i forebyggelsestrekantens tre indsatser

<u>Opbyggende</u>

På det opbyggende niveau handler samarbejdet hovedsageligt en understøttende funktion i forhold til den generelle trivselsindsats. Her arbejdes der med opbyggende initiativer der er rettet mod at sikre trivsel, opbygge modstandskraft samt skabe gode og trygge vilkår for alle i samfundet.

<u>Forebyggende</u>
På det forebyggende niveau arbejdes der med forebyggende indsatser, der er rettet mod at forebygge problem- og risikoadfærd blandt individer eller grupper. Det kan være i en koordinerende rolle men kan også være direkte udførende alene eller i samarbejde med andre aktører.

<u>Kriminalitetsforebyggende</u>

På det kriminalitetsforebyggende niveau, samarbejdes der med andre myndigheder og aktører omkring relevante indsatser. De kriminalitetsforebyggende indsatser er rettet mod at sætte ind overfor førstegangskriminalitet og forebygge tilbagefald til kriminalitet.
Voldelig ekstremisme forstås som anvendelsen af voldelige eller andre ulovlige midler for at opnå bestemte politiske eller religiøse mål.

1.2 Mål

Strategien er at anskue radikalisering på samme måde som øvrigt kriminalitetsforebyggende arbejde, der kræver en generel, en specifik og en individuel indsats.

Der arbejdes derfor løbende med fire centrale indsatser:

- Planlægning og udførelse af en koordineret forebyggelse af radikalisering
- Vejledning og rådgivning om radikalisering
- Afdækning af radikalisering i grupper og hos enkeltpersoner
- Håndtering af enkeltsager vedrørende radikaliseringstruede personer

1.3 Ansvar og opfølgning

Infohus Norddjurs er organisatorisk placeret under SSP Lokalrådet i Norddjurs Kommune. Det vurderes at denne placering falder fint i tråd med SSP-indsatsen, der netop arbejder med at skabe tryghed og trivsel generelt i arbejdet med at forebygge kriminalitet og misbrug. Indsatsens daglige drift er beskrevet længere nede i beredskabsplanen.

Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme anbefaler at beredskabsplanen ikke kun omhandler børn og unge men ligeledes omhandler voksne. Dette for at sikre en helhedsorienteret tilgang der er ens for alle.

Der arbejdes ud fra beredskabsplanen der understøtter en systematisk og effektiv håndtering af bekymringshenvendelser. Beredskabsplanen vil samtidig kunne benyttes i akut opståede situationer.

Generel forebyggelse
Handlingsplanen skal understøtte den generelle forebyggelsesindsats i kommunen.

Håndtering af bekymringer
Handlingsplanen skal understøtte en systematisk og effektiv håndtering af bekymringshenvendelser.

Handling i akutte situationer
Handlingsplanen skal understøtte handling i uventede, akut opstående situationer.

Beredskabsplanen vil blive revideret og godkendt af Kommunalbestyrelsen løbende efter behov. Efter godkendelse vil planen på ny blive offentliggjort på Norddjurs Kommunes hjemmeside og Norddjurs Kommunes intranet.

1.4 Definitioner og bekymringstegn

Radikalisering

Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.

Både erfaring og forskning viser, at alle individers og gruppers veje til ekstremisme er forskellige og typisk foregår i et komplekst samspil mellem faktorer på samfundsniveau, gruppeniveau og individniveau.

Bekymrende tegn du kan være opmærksom på

Det kan være svært at vide, om der er grund til at være bekymret.
Men der er en række opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på, at en person er involveret i ekstremisme eller er på vej til at blive det.
Når en række adfærdsændringer og bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være grund til at reagere på det, så bekymringen kan blive undersøgt nærmere.

Opmærksomhedspunkterne nedenfor er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab.

Individuelle opmærksomhedspunkter

- Udviser voldsparathed, fx ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød.
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret.
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber.
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre.
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber.
- Udbreder voldslegitimerende budskaber, fx via sociale medier.
- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person.
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger.
- Har en prædikende og moraliserende adfærd.
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler.
- Hidtidige fritidsinteresser og venskaber forlades og i stedet dækkes behov for samvær, identitet og bekræftelse i et fællesskab der udviser nogle af de ovennævnte tegn.

Opmærksomhedspunkter om sociale forhold og personens netværk

- Færdes i miljøer med let adgang til våben.
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger.
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber.
- Afbryder uddannelse, opsiger job og anden tilknytning til det omgivende samfund.
- Familien er dysfunktionel.

Ekstremisme

Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med.

Ekstremisme er et fænomen under løbende forandring. Det kommer til udtryk på mange forskellige måder. For eksempel ved at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyrevelfærd, kønsidentiteter m.m. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man implicit eller eksplicit søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

Den virtuelle verden

Udover den risiko for radikalisering og ekstremisme der er forbundet med at befinde sig i radikaliseringstruede miljøer, er den virtuelle verdens fællesskaber og adgangen til de sociale medier en gamechanger, vi bør være opmærksomme på.

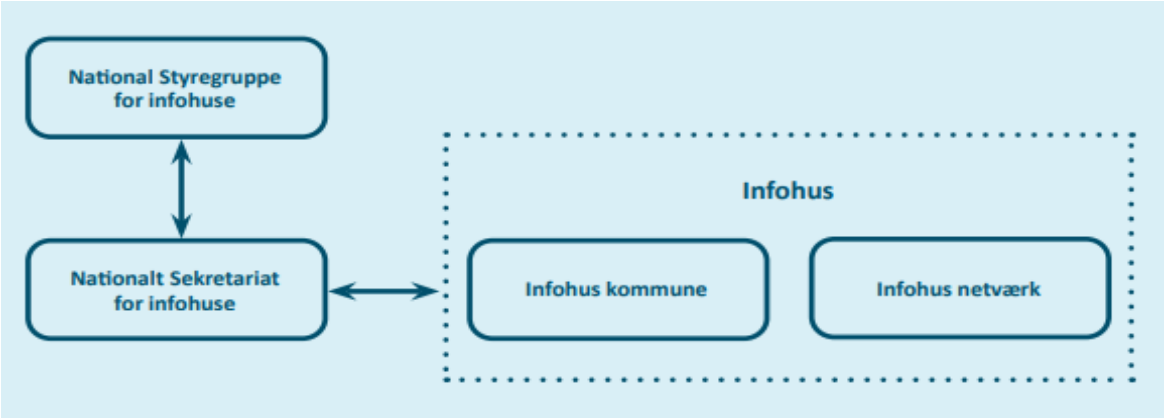
Du kan læse mere her:
https://stopekstremisme.dk/filer/pjece-nar-unge-deler-problematisk-indhold-pa-sociale-medier.pdf

2. Organisering og samarbejde

2.1 Organisering

I Danmark er forebyggelsesindsatsen baseret på et bredt tværsektorielt myndighedssamarbejde, som involverer aktører på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Den tværgående og helhedsorienterede tilgang er internationalt anerkendt for både at rumme det sikkerhedsmæssige og det samfundsmæssige sigte.

Strukturen for den danske model er illustreret i organisationsdiagrammet nedenfor og viser kommunens centrale rolle og det store fokus på tværgående samarbejde, samspil og koordinering på flere niveauer. Man kan her se, hvordan indsatsen for forebyggelse, opsporing og håndtering ekstremisme er organiseret i infohus-samarbejdet.

Du kan læse samarbejdsmodel for infohuse her: https://stopekstremisme.dk/filer/samarbejdsmodel-for-infohuse-august-2020.pdf

2.2 Infohus-samarbejdet

Infohus samarbejdet er et kriminalpræventivt samarbejde mellem Norddjurs kommune og Østjyllands Politi. Andre relevante myndigheder inddrages ved behov herfor.

Infohusets primære opgave er at analysere og vurdere konkrete bekymringer og samtidig er det et forum, hvor myndighederne kan dele viden og drøfte lokale udfordringer og tendenser.

2.3 Infohus Norddjurs

Det overordnede formål med infohus Norddjurs er at skabe et lokalt myndighedskoordinerende samarbejde, hvor relevante fagpersoner samles til en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af bekymringer for radikalisering og ekstremisme.

Organisering af Infohuset i Norddjurs Kommune

Styregruppen består af SSP Lokalrådet i Norddjurs, hvor lederne til de nøglepersoner der er repræsenteret i Infohus Norddjurs er medlemmer, samt SSP konsulent og koordinatoren. Det drejer sig om:

- Børne- og familiechefen
- Den lokale politileder, Østjyllands politi
- Skolechefen
- Leder af UngNorddjurs
- Leder fra arbejdsmarkedsområdet
- Leder af UU og ungeindsatsen

De centrale aktører i infohus Norddjurs er tovholderen fra Norddjurs Kommune og tovholderen fra Østjyllands Politi. Indsatsens daglige drift udføres af tovholderne og enhver henvendelse vedrørende en bekymring for en person eller en gruppe, skal rettes til disse tovholdere: Se mere i vedhæftet ”action guide”.

Tovholderne vil herefter behandle henvendelsen efter Retsplejelovens § 115 og tage stilling til det videre forløb. Hvis det vurderes, at der skal arbejdes videre med henvendelsen, vil nøglepersonerne i Infohus Norddjurs blive inddraget.

Nøglepersonerne er fagpersoner fra følgende områder i Norddjurs Kommune

- UngNorddjurs
- Erhvervs- og Arbejdsmarkedsafdelingen
- Integrationsområdet
- Socialområdet
- Børne- og Familieområdet

Desuden deltager tovholderen fra Østjyllands politi i Infohusets daglige drift.

Netværket af nøglepersoner er fagpersoner der er involveret i arbejdet med at forebygge radikalisering og håndtere ekstremisme. Formålet med netværket af nøglepersoner er at have en række kompetencer fordelt i kommunen, som alle er opdateret og kvalificeret til arbejdet i Infohus Norddjurs.

Tovholderne og netværket af nøglepersoner opererer i henhold til gældende lovgivning, inden for eget myndighedsområde.
Iværksatte foranstaltninger, indsatser eller tiltag sker i henhold til ovenstående lovgivning.

Infohus Norddjurs kan ved behov inddrage andre relevante myndigheder herunder sundhedsvæsen, krisecenter, psykiatri etc. i samarbejdet omkring specifik borger. Dette afhænger altid af en konkret og individuel vurdering.

Infohus Norddjurs afholder møder to gange årligt. Dagsordenen på disse møder er deling af ny viden, opdatering af vurderingsværktøjet, gennemgang af sagsforløb ved bekymringer samt diverse øvrige opmærksomhedspunkter.

Ved bekymringer afholder Infohus Norddjurs møder ad hoc.

2.4 Procedure for modtagelse og håndtering af bekymring vedrørende radikalisering og/eller ekstremisme

Alle borgere kan henvende sig til infohus Norddjurs med en bekymring om radikalisering eller ekstremisme. Se mere i vedhæftede ”action guide”.

Henvendelser fra borgere og fagprofessionelle vedrørende bekymringer spænder bredt fra individer, der mistrives, til personer der potentielt udgør en sikkerhedsrisiko i vores samfund.

Eksempler på forskellige udfordringer er blandt andet erfaringer og sager med personer, som rejser til konfliktområder, personer der radikaliseres under afsoning og bekymringer for borgere med psykiatriske diagnoser.
Af andre udfordringer kan nævnes bekymringer for voldsparathed og tilknytning til kriminelle miljøer, traumatisering, udsathed og marginalisering.
Radikalisering, rekruttering og deling af ekstremistisk materiale online har ligeledes været genstand for opmærksomhed i infohusene de seneste år.

Kommune og politi modtager løbende henvendelser, hvoraf nogle har en karakter, som falder inden for infohusenes arbejdsområde. Det er risikoen for kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv, der definerer, hvorvidt en bekymring er relevant at arbejde videre med i regi af infohuset.

For at Infohus Norddjurs kan understøtte, at en konkret sag vil blive behandlet kvalificeret i kommunens institutioner og i kommunens forvaltning, vurderer tovholdere og netværket af nøglepersoner som udgangspunkt i fællesskab, om en bekymring falder inden for infohusenes arbejdsområde i forhold til at forebygge kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv.
Borgerens situation vurderes individuelt ud fra flere dimensioner.

Hvis der viser sig at være en bekymring, arbejdes der videre med henvendelsen herom.
Til dette benyttes et særligt udarbejdet vurderingsværktøj, hvor der i forening laves en analyse af personens situation ud fra trivsel og modstandskraft og ud fra af risiko- og trusselsvurdering.

Ud fra disse vurderinger kan der laves en helhedsvurdering og efterfølgende en anbefaling til en fremtidig indsats.

Tovholderen fra Østjyllands Politi undersøger indledningsvist, om der er kriminelle eller akutte sikkerhedsforhold til stede i bekymringen, og om der er noget til hinder for, at en bekymring kan behandles i Infohus Norddjurs. Hvis politiet vurderer, at sagen ikke skal behandles i Infohus Kommune, kan andre myndigheder fortsat være forpligtet til at iværksætte konkrete foranstaltninger i henhold til gældende lovgivning. Politiet vil til enhver tid stå til rådighed for andre myndigheder med henblik på rådgivning om relevante sikkerhedsmæssige forhold.

I Infohus Norddjurs registreres og journalises oplysninger jfr. Vejledning om udveksling af personoplysninger som led i indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

2.5 Infohus netværk

Infohus netværk er et tværsektorielt mødeforum for infohus tovholdere og nøglepersoner fra politi, kommuner, kriminalforsorg samt repræsentanter fra andre myndigheder.

Infohus Norddjurs deltager i disse netværksmøder, som afholdes af Østjyllands Politi. Til mødet deltager de andre kommuner i politikredsen, kriminalforsorgen samt nationale myndigheder.
På møderne drøftes udfordringer og tendenser, der deles viden om metoder og der er mulighed for at dele erfaringer med håndtering af bekymringer i anonymiseret form.

Infohus Norddjurs sørger herudover for, løbende at holde sig opdateret med ny viden og uddannelse på området inden for radikalisering og ekstremisme.

3. Indsatser

Det kræver en opdateret viden at kunne spotte og identificere radikalisering. Desuden kræver det særlige kompetencer at kunne gennemføre bekymringssamtaler og iværksætte forebyggende indsatser. Arbejdsfeltet ligger mellem på den ene side de grundlovssikrede rettigheder om ytringsfrihed og politisk og religiøs aktivisme, og på den anden side overtrædelser af reglerne i straffelovens kapitel 12 og 13 samt andre politisk eller religiøst motiverede kriminelle handlinger.

Det udmønter sig i fire centrale indsatser:

A. Planlægning og udførelse af en koordineret forebyggelse af radikalisering

- Infohus Norddjurs er etableret i efteråret 2020 og står for den overordnede koordinering af indsatsen.
- Infohus Norddjurs benytter desuden Infohuset Aarhus eller hele det Østjyske Infohus netværk til at søge yderligere råd og vejledning i forhold til forebyggende tiltag.
- Norddjurs Kommune betragter forebyggelse af radikalisering som en del af den generelle forebyggelse i forhold til at skabe tryghed og trivsel blandt alle i kommunen.

- En gruppe af tovholdere og nøglepersoner er nedsat til at håndtere de indsatser, der findes nødvendige.

B. Vejledning og rådgivning om radikalisering

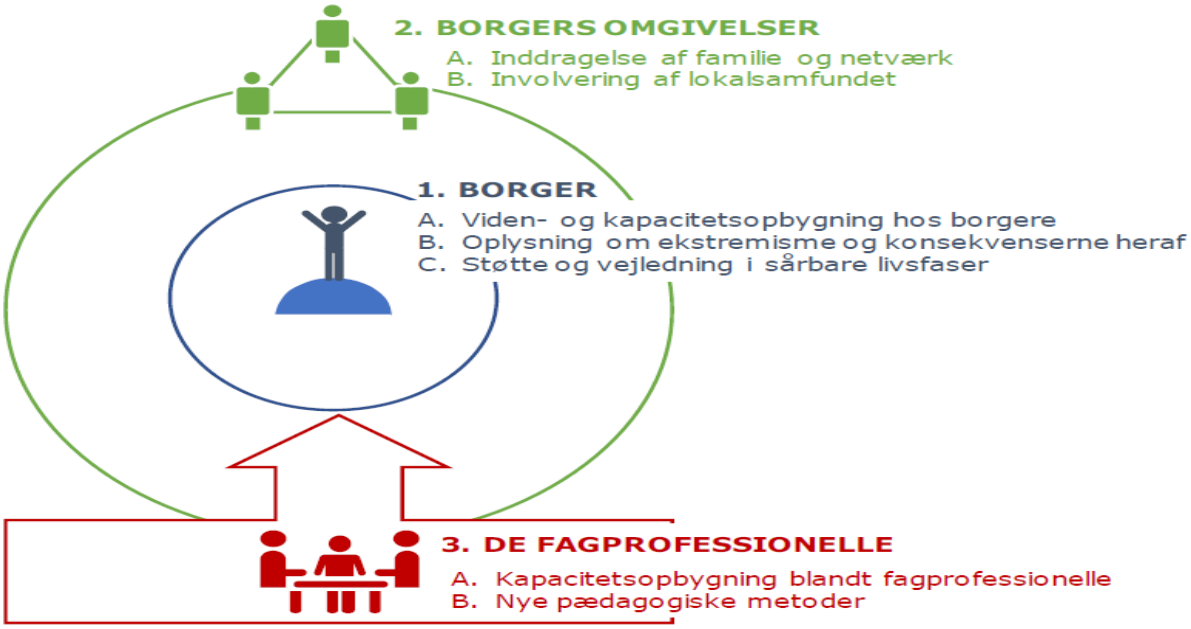
- Der henvises til Infohus Aarhus for yderligere råd og vejledning, samt til hotline på tlf. 41749090.
- Der vil ske en opkvalificering og udbredelse af viden om radikalisering og forebyggelse heraf til institutioner, skoler, uddannelsesinstitutioner, frontmedarbejdere, medarbejdere m.fl., der arbejder i Norddjurs Kommune.
- Infohus Norddjurs sørger for hele tiden at være opkvalificeret i forhold til indsatsen.

C. Afdækning af radikalisering i grupper eller hos enkeltpersoner

- Ved henvendelser om bekymring for radikalisering vil det blive undersøgt, hvorvidt der er tale om radikalisering, og hvordan det i givet fald kommer til udtryk.
- I tilfælde med radikalisering vil Infohus Norddjurs blive samlet og der vil blive søgt yderligere råd og vejledning. Infohus Aarhus kan blive benyttet til sparring i disse situationer.
- I tilfælde hvor det vurderes, at der mere er behov for en generel social indsats, vil Infohus Norddjurs ikke blive kontaktet, men derimod vil relevante myndighedsområder blive inddraget.

D. Håndtering af enkeltsager om radikaliseringstruede personer ved en konstatering af bekymrende radikaliseret risikoadfærd vil Infohus Norddjurs og evt. Infohus Aarhus

- Rådgive og vejlede om en passende forebyggende indsats, og/eller iværksætte specialiseret mentorforløb til forebyggelse af eller stoppe yderligere udvikling af radikaliseret risikoadfærd.
- Overveje en tilknytning af mentor, der kan stilles til rådighed fra Infohus Aarhus mod betaling fra Norddjurs Kommune.
- Tilbyde rådgivning, vejledning og evt. exitprogram til potentielle eller hjemvendte frivillige, der har deltaget i internationale aktiviteter, der ikke er forankret i danske humanitære organisationer.
- Tilbyde forældre til radikaliserede eller radikaliseringstruede unge rådgivning og sparring – f.eks. i form af forældrenetværk.
- Tilbyde en gratis og målrettet rådgivning til voksne, hvis de henvender sig, fordi de er i risiko for at blive radikaliserede eller de ønsker hjælp til, at forlade et ekstremistisk miljø.

4. Kommunikation og opkvalificering

For at informere kommunale fagpersoner, vil der ske en opkvalificering og udbredelse af viden om forebyggelse, radikalisering og ekstremisme til institutioner, skoler, uddannelsesinstitutioner, frontmedarbejdere, medarbejdere m.fl., der arbejder i Norddjurs Kommune. Dette tiltag iværksættes for at øge fokus på området og for at tydeliggøre hvor man kan henvende sig, hvis der opleves en bekymrende situation.

4.1 Formidling

For at formidle og udbrede kendskabet til Infohus Norddjurs vil en action guide og beredskabsplanen være tilgængelig på kommunens hjemmeside og på kommunens intranet.
På den måde sikres det, at beredskabsplanen både tilgængelig for kommunens borgere og kommunens ansatte.

4.2 Opkvalificering

Norddjurs Kommune og Infohus Norddjurs vil understøtte, at fagpersonerne har kendskab til, hvordan de skal forebygge og handle ved bekymring om ekstremisme.
Kendskabet til indsatsen skal udbredes igennem SSP Lokalrådet og Infohus Norddjurs, hvor de enkelte ledere gør deres personale opmærksomme på, hvor de skal henvende sig, hvis de står med en bekymring om begyndende radikalisering eller ekstremisme. Det hvad enten det drejer sig om et barn, en ung eller en voksen, eller det drejer sig om en konkret sag og uanset om der er tale om en flygtning, en indvandrer eller en etnisk dansker.

Infohus Norddjurs sørger for at være opkvalificeret i forhold til indsatsen i at forebygge radikalisering og ekstremisme og vil således kunne understøtte, at det kommunale fagpersonale er i stand til at opspore tegn på ekstremisme så tidligt som muligt.

4.3 Informationsstrategi i akutte situationer

Ved akutte henvendelser indkalder tovholderne nøglepersonerne fra Infohus Norddjurs på tværs af forvaltninger. Er der behov for hjælp og vejledning herudover, indhentes denne ved Infohus Aarhus, PET, Østjyllands Politi eller andre relevante aktører.

Der er i Norddjurs Kommune nedsat en krisestab, som håndterer pressen i tilfælde af en akut sag og i tilfælde af akutte situationer generelt.

Revideret af Infohus Norddjurs, november 2024

Godkendt i Børne- og Ungdomsudvalget, april 2025